

Regionalny Plan Działania na rzecz Zatrudnienia w Województwie Warmińsko-Mazurskim na 2012 rok - założenia -

1. Uwarunkowania prawne, programowe i organizacyjne RPD 2012

Regionalny Plan Działania na rzecz Zatrudnienia (RPD) stanowi kierunkową wytyczną dla samorządów lokalnych, w szczególności powiatowych urzędów pracy oraz innych instytucji i partnerów rynku pracy do formułowania celów i realizacji działań w 2012 roku.

Przygotowany jest zgodnie z *Ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy* (Dz. U. 2008 nr 69 poz. 415, z późn. zm.), która w art. 3 ust. 4 zobowiązuje Samorząd Województwa do corocznego opracowania i realizowania regionalnego planu działań na rzecz zatrudnienia, określającego w szczególności priorytetowe grupy bezrobotnych i innych osób, wymagających wsparcia na rynku pracy.

Zgodnie z cytowaną wyżej *Ustawą* Regionalny Plan Działania na rzecz Zatrudnienia opracowywany jest:

- na podstawie Krajowego Planu Działania;
- z uwzględnieniem strategii rozwoju województwa;
- z uwzględnieniem strategii w zakresie polityki społecznej.

RPD 2012 jest dokumentem komplementarnym również w stosunku do:

- Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki oraz dokumentów dotyczących realizacji jego komponentu regionalnego – Planów Działania na 2012 rok,
- Strategii Zatrudnienia i Rozwoju Zasobów Ludzkich w Województwie Warmińsko-Mazurskim do roku 2020,
- Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013,
- Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej,
- Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.

Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej jest obecnie na etapie przygotowywania projektu Krajowego Planu Działania, który zostanie udostępniony w pierwszym kwartale 2012 roku, prawdopodobnie na przełomie stycznia i lutego. W związku z zaistniałą sytuacją, założenia RPD 2012 odnoszą się do Krajowego Planu Działania na rzecz Zatrudnienia na lata 2009-2011, przyjętego Uchwałą Nr 111/2010 Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2010 roku, z uwzględnieniem Krajowego Programu Reform *Europa 2020* – przede wszystkim jego części *Aktywność dla wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu*, na którą składają się dwa obszary: *Nowoczesny rynek pracy* oraz *Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu*.

RPD 2012 uwzględnia Strategię Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2020, której cel główny brzmi: *Spójność ekonomiczna, społeczna i przestrzenna Warmii i Mazur z regionami Europy*. RPD 2012 będzie wpisywał się przede wszystkim w Priorytet *Konkurencyjna gospodarka*, cel strategiczny *Wzrost konkurencyjności gospodarki*, cel operacyjny *Wzrost liczby miejsc pracy*.

Szczególnie istotne dla założeń RPD 2012 będą postanowienia zaktualizowanej Strategii polityki społecznej województwa warmińsko-mazurskiego do 2020 roku. Założenia opierają się na projekcie dokumentu z dnia 12 lipca 2011 roku, przedstawionym do konsultacji społecznych – Zarząd rozpatrzy jego przyjęcie prawdopodobnie w styczniu 2012 roku. Cel zaktualizowanej Strategii brzmi: *Osoby i rodziny z województwa warmińsko-mazurskiego, ich środowiska lokalne i otoczenia instytucjonalne współdziałają ze sobą i są zaangażowane we wzmacnianie integracji oraz aktywizacji społecznej i zawodowej*. RPD 2012 wpisuje się w Priorytet III *Wspieranie aktywności i*

mobilności zawodowej oraz edukacyjnej osób bezrobotnych oraz jego cel strategiczny Osoby bezrobotne są bardziej gotowe do zmian, aktywne w rozwiązywaniu swoich problemów, bardziej samodzielne życiowo i ekonomiczne oraz częściej wchodzi na rynek pracy dzięki instrumentom aktywnej integracji, w tym ekonomii społecznej. Autorzy zaktualizowanej Strategii uznali zwiększenie zawodowej i edukacyjnej aktywności mieszkańców województwa warmińsko-mazurskiego, za kluczowe dla rozwoju społeczno-gospodarczego regionu, który uwarunkowany jest rozwojem zasobów ludzkich oraz wzrostem zatrudnienia.

Założenia Regionalnego Planu Działań na rzecz Zatrudnienia na 2012 rok wpisują się w wiodący cel Strategii Zatrudnienia i Rozwoju Zasobów Ludzkich w Województwie Warmińsko-Mazurskim do 2020 roku: *Rozwój zasobów ludzkich niezbędnym warunkiem rozwoju społeczno-gospodarczego województwa*, jak również, przyjęte dla jego realizacji, priorytety: *Wzrost zatrudnienia, Kształcenie i wychowanie dla zatrudnienia i integracji społecznej, Efektywna organizacja rynku pracy, Równość szans do zatrudnienia, Aktywna i zintegrowana polityka w obszarze bezrobocia.*

W związku z tym, iż w dokumentach strategicznych coraz częściej zwraca się uwagę na potrzebę stosowania rozwiązań z zakresu ekonomii społecznej, na uwagę zasługują również zapisy Regionalnego Planu Działań na rzecz promocji i upowszechniania ekonomii społecznej w województwie warmińsko-mazurskim na lata 2011-2015 (RPDES), który został przyjęty do realizacji przez Zarząd Województwa w dniu 15 listopada 2011 roku. Cel główny RPDES brzmi: *Zwiększenie udziału ekonomii społecznej w rozwoju społeczno-gospodarczym województwa warmińsko-mazurskiego ze szczególnym uwzględnieniem aktywizacji zawodowej i społecznej grup zagrożonych wykluczeniem.*

W RPD 2012 zostanie uwzględniony Roczny Plan Działania Pomocy Technicznej PO KL, służący w szczególności zapewnieniu technicznego i finansowego wsparcia procesu zarządzania, procesu wdrażania, kontroli PO KL oraz sprawnej i efektywnej realizacji obowiązków, w zakresie prowadzenia działań informacyjnych i promocyjnych, dotyczących pomocy udzielanej z Europejskiego Funduszu Społecznego.

Regionalny Plan Działań na rzecz Zatrudnienia na 2012 rok zostanie opracowany przy współpracy instytucji podlegających Samorządowi Województwa Warmińsko-Mazurskiego oraz partnerów zewnętrznych, działających na rzecz rynku pracy. Przy opracowaniu dokumentu będą uczestniczyć przedstawiciele samorządu województwa oraz wojewody, reprezentanci samorządowych jednostek wojewódzkich i powiatowych, regionalnych struktur organizacji związkowych i organizacji pracodawców, a także przedstawiciele nauki i szkolnictwa oraz reprezentanci organizacji pozarządowych.

Podmiotami, realizującymi założenia RPD na 2012 rok, będą instytucje rynku pracy - publiczne służby zatrudnienia; Ochotnicze Hufce Pracy; agencje zatrudnienia; instytucje szkoleniowe, instytucje dialogu społecznego na rynku pracy oraz instytucje partnerstwa lokalnego.

Działania zapisane w RPD 2012 mają stanowić odpowiedź na potrzeby regionalnego rynku pracy. W związku z tym, dokument będzie obejmował:

- uwarunkowania prawne, programowe i organizacyjne RPD na 2012 rok;
- charakterystykę sytuacji na regionalnym rynku pracy w 2011 roku wraz z oceną podstawowych procesów i zjawisk oraz sformułowaniem syntetycznej diagnozy stanu;
- prognozę sytuacji na rynku pracy w województwie warmińsko-mazurskim w 2012 roku;
- podstawowe cele polityki rynku pracy, priorytety oraz działania na rzecz zatrudnienia, zaplanowane do realizacji w 2012 roku w województwie warmińsko-mazurskim;
- wskazanie głównych źródeł finansowania zadań wraz z informacją o wielkości środków finansowych na 2012 rok;
- sposób monitorowania i koordynowania planowanych do wykonania zadań, wydatkowania środków finansowych oraz wyznaczonych do osiągnięcia rezultatów.

2. Wstępny monitoring celów RPD 2011

Regionalny Plan Działań na rzecz Zatrudnienia w Województwie Warmińsko-Mazurskim na 2011 rok zakładał realizację następujących celów:

Cel	Wartość wskaźnika realizacji celu	Osiągnięta wartość wskaźnika realizacji celu (grudzień 2011)
1. Utrzymanie poziomu bezrobocia na prognozowanym poziomie	109,0 tys. – 119,5 tys.	107 333
2. Zmniejszenie wskaźnika procentowego udziału: • młodzieży do 25 roku życia w ogólnej liczbie bezrobotnych: • osób w wieku powyżej 45/50 lat w ogólnej liczbie osób bezrobotnych:	< 22,5% < 21,5%	21,4% 21,3%
3. Osiągnięcie wskaźnika efektywności programów rynku pracy finansowanych z Funduszu Pracy oraz Europejskiego Funduszu Społecznego na poziomie wyższym niż:	> 40%	b.d.

3. Priorytety polityki rynku pracy w 2012 roku

Priorytety polityki rynku pracy w 2012 roku stanowią kontynuację priorytetów przyjętych w 2011 roku w oparciu o Krajowy Plan Działań na lata 2009-2011. Mogą one ulec modyfikacji w momencie ukazania się projektu KPD na 2012 rok (I kwartał 2012).

W związku z powyższym, priorytety Regionalnego Planu Działań na rzecz Zatrudnienia na 2012 rok, są następujące:

1. Wzrost aktywności zawodowej i edukacyjnej mieszkańców województwa warmińsko-mazurskiego.
2. Efektywny rynek pracy.
3. Doskonalenie aktywnej polityki rynku pracy.

Działania, zawarte w RPD 2012 powinny zmierzać do stworzenia *nowoczesnego rynku pracy*, odpowiadającego na wyzwania, związane z przemianami demograficznymi. Podejmowane w tym kierunku działania powinny prowadzić przede wszystkim do aktywizacji grup społecznych, które w niewystarczającym stopniu były do tej pory obecne na rynku pracy (Krajowy Program Reform).

Nowoczesny rynek pracy ma stanowić podstawowy i najbardziej efektywny element przeciwdziałania i walki z wykluczeniem społecznym. W związku z tym, istotne są działania, koncentrujące się w znacznej mierze na dążeniu do zwiększenia szans na zatrudnienie grup defaworyzowanych na rynku pracy. Za niezbędne uważa się działania na rzecz rozwoju sektora ekonomii społecznej/przedsiębiorczości społecznej.

Krajowy Program Reform wskazuje na konieczność zmian w funkcjonowaniu otoczenia instytucjonalnego polityki rynku pracy, w tym między innymi wzmocnienie współpracy publicznych i niepublicznych instytucji, działających w obszarze zatrudnienia, a także instytucji pomocy i integracji społecznej.

Decyzją Parlamentu i Rady Unii Europejskiej 2012 rok ustanowiono Europejskim Rokiem Aktywności Osób Starszych i Solidarności Międzypokoleniowej. Stanowi to wyraz świadomości, iż proces starzenia społeczeństw państw europejskich postępuje. W związku z tym, w RPD 2012 zostanie uwzględniona aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych w starszych grupach wiekowych (45/50+).

Podobnie jak w 2011 roku, do podstawowych determinantów rynku pracy należy zaliczyć mniejsze, niż do 2010 roku, środki Funduszu Pracy, przeznaczone corocznie na realizację aktywnych programów rynku pracy. Uwarunkowania regionalnego rynku pracy wskazują natomiast na duże,

przestrzenne zróżnicowanie bezrobocia, utrwaloną niekorzystną strukturę bezrobocia – ze znacznym udziałem osób długotrwale bezrobotnych, a także osób do 25 roku życia i powyżej 50 lat. Biorąc pod uwagę powyższe, należy przyjąć dwutorową realizację działań. Z jednej strony powinno się podejmować działania aktywizujące, adresowane do grup w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy oraz dążyć do poprawy ich efektywności; z drugiej strony natomiast należy kłaść nacisk na współpracę z pracodawcami w zakresie pozyskiwania niesubsydiowanych ofert pracy oraz na intensyfikację i doskonalenie usług beznakładowych, a więc pośrednictwa pracy, poradnictwa zawodowego oraz pomocy w aktywnym poszukiwaniu pracy, świadczonych przez publiczne służby zatrudnienia. Wskazane jest również kształtowanie relacji na rynku pracy. Znajduje to wyraz w poniższych priorytetach:

Priorytet 1

1. Rozwój instrumentów, zachęcających do podejmowania i zwiększania aktywności zawodowej i edukacyjnej:
 - upowszechnienie i rozwój systemu edukacji ustawicznej, głównie poprzez ścisłą współpracę z placówkami kształcenia ustawicznego;
 - realizacja usług poradnictwa zawodowego, informacji zawodowej oraz pomocy w aktywnym poszukiwaniu pracy w ramach działań CiIPKZ, Klubów Pracy oraz instytucji Warmińsko-Mazurskiego Paktu na rzecz Poradnictwa Zawodowego;
 - identyfikacja potrzeb osób, pozostających bez zatrudnienia, w tym między innymi poprzez zastosowanie Indywidualnych Planów Działania oraz diagnozowanie potrzeb szkoleniowych;
 - warsztaty oraz szkolenia z zakresu technik aktywnego poszukiwania pracy oraz nabywania kompetencji kluczowych;
 - wsparcie psychologiczno-doradcze osób wchodzących i powracających na rynek pracy;
 - szkolenia dla osób pozostających bez zatrudnienia, prowadzące do podniesienia, uzupełnienia lub zmiany kwalifikacji zawodowych;
 - szkolenia, kursy i poradnictwo zawodowe, skierowane do dorosłych osób pracujących; które z własnej inicjatywy są zainteresowane nabyciem nowych kwalifikacji i umiejętności, jak również ich uzupełnianiem lub podwyższaniem, w szczególności dla osób zatrudnionych o niskich lub zdezaktualizowanych kwalifikacjach;
 - wspieranie wolontariatu jako etapu przygotowującego do podjęcia zatrudnienia, między innymi poprzez zapewnianie wsparcia szkoleniowego i doradczego dla wolontariusza;
 - wspieranie inicjatyw na rzecz mobilności geograficznej osób pozostających bez zatrudnienia, w tym zwłaszcza osób zamieszkujących na terenach wiejskich.
2. Aktywizacja zawodowa osób w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy, w tym opracowywanie programów i projektów na rzecz aktywizacji priorytetowych grup osób; wraz ze wsparciem psychologiczno-doradczym osób wchodzących lub powracających na rynek pracy;
3. Wsparcie dla osób zwolnionych, przewidzianych do zwolnienia lub zagrożonych zwolnieniem z pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy, realizowane w formie tworzenia i wdrażania programów typu outplacement, obejmujących m.in. szkolenia i poradnictwo zawodowe, poradnictwo psychologiczne, staże i praktyki zawodowe przygotowujące do podjęcia pracy w nowym zawodzie;
4. Stwarzanie możliwości godzenia obowiązków zawodowych z pełnieniem ról rodzinnych:
 - promocja elastycznych form zatrudnienia i organizacji pracy jako elementu ułatwiającego godzenie obowiązków zawodowych z pełnieniem ról rodzinnych oraz przełamywanie barier zatrudniania w przypadku osób niepełnosprawnych;

- wspieranie zatrudnienia kobiet, powracających po przerwie, związanej z urodzeniem dziecka;

Priorytet 2

1. Promocja i rozwój przedsiębiorczości

- wsparcie pracodawców w tworzeniu nowych miejsc pracy, między innymi poprzez refundację kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy;
- doradztwo oraz szkolenia umożliwiające uzyskanie wiedzy i umiejętności niezbędnych do podjęcia i prowadzenia działalności gospodarczej;
- promocja systemu samozatrudnienia;
- promowanie idei przedsiębiorczości społecznej, w tym przede wszystkim wspieranie powstawania spółdzielni socjalnych – jako alternatywnej formy zatrudnienia;
- wsparcie przedsiębiorstw w zakresie szkoleń kadr zarządzających i pracowników, dotyczących między innymi zarządzania, identyfikacji potrzeb w zakresie zgodnym ze zdiagnozowanymi potrzebami przedsiębiorstw;
- doradztwo dla mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw, w tym dla osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, w szczególności w zakresie ekonomii, finansów, zarządzania zasobami ludzkimi lub rachunkowości;
- poprawa zdolności adaptacyjnych pracowników i przedsiębiorstw; wsparcie dla pracowników i przedsiębiorstw przechodzących procesy zmiany profilu działalności restrukturyzacji;

2. Kształtowanie relacji na rynku pracy

- rozwój skoordynowanej współpracy pomiędzy publicznymi służbami zatrudnienia a instytucjami pomocy społecznej; integracja polityki zatrudnieniowej i polityki społecznej w obszarze bezrobocia;
- rozwój współpracy pomiędzy publicznymi służbami zatrudnienia a pracodawcami, partnerami społecznymi i organizacjami pozarządowymi;
- rozwój współpracy pomiędzy publicznymi służbami zatrudnienia a prywatnymi agencjami zatrudnienia.
- dążenie do zwiększania efektywności zatrudnieniowej i kosztowej programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej;

Priorytet 3

1. doskonalenie usług rynku pracy oraz form i metod aktywizacji, adresowanych do osób bezrobotnych i poszukujących pracy, świadczonych przez publiczne służby zatrudnienia, a także instytucje rynku pracy i pomocy społecznej;
2. doskonalenie standardów i warunków realizacji podstawowych usług rynku pracy oraz monitorowanie ich stosowania przez publiczne służby zatrudnienia oraz inne podmioty rynku pracy;
3. działania służące poprawie adresowania instrumentów aktywnej polityki rynku pracy – tak, aby stosowane były wobec osób o największej luce kompetencyjnej;
4. monitoring efektywności aktywnej polityki rynku pracy;
5. prowadzenie, publikowanie i upowszechnianie badań i analiz dotyczących sytuacji na lokalnych i regionalnym rynku pracy;
6. profesjonalizacja działań publicznych służb zatrudnienia poprzez wzmocnienia kompetencyjne i merytoryczne (szkolenia, studia).

5. Priorytetowe grupy osób

W oparciu o Krajowy Program Reform oraz Strategię polityki społecznej województwa warmińsko-mazurskiego do 2020 roku, a także biorąc pod uwagę uwarunkowania regionalnego rynku pracy – za grupy, które należy objąć wsparciem na rynku pracy, uznaje się:

- bezrobotną młodzież do 25 roku życia;
- bezrobotne osoby w wieku 45/50+;
- długotrwale bezrobotnych;
- bezrobotne osoby niepełnosprawne i inne grupy osób zagrożone wykluczeniem społecznym.

6. Priorytetowe programy i projekty

Programy i projekty	Przykładowe obszary realizacji
Programy i projekty wspierające wzrost aktywności zawodowej i edukacyjnej mieszkańców województwa warmińsko-mazurskiego	• wzrost kwalifikacji osób pracujących, • wsparcie powrotu na rynek pracy kobiet po przerwie spowodowanej wychowywaniem dzieci,
Programy i projekty ukierunkowane na wsparcie i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu priorytetowych grup osób	• outplacement - wsparcie osób pozbawionych pracy w wyniku zwolnień grupowych, • przywracanie osób wykluczonych społecznie na rynek pracy.
Programy i projekty ukierunkowane na wsparcie i rozwój przedsiębiorczości	• wsparcie osób podejmujących działalność gospodarczą na własny rachunek, • rozwój i upowszechnianie elastycznych form zatrudnienia, • wsparcie powstawania przedsiębiorstw społecznych, także spółdzielni socjalnych, • szkolenia dla kadr zarządzających i pracowników przedsiębiorstw, • doradztwo dla mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw, w tym dla osób prowadzących działalność gospodarczą.